

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-02-14

Diarienummer N050-0066/24

Handläggare

Kajsa Sultanova

E-post: kajsa.cardevik.sultanova@ink.goteborg.se

Svar på remiss från Finansdepartementet: Promemorian Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning

Förslag till beslut

I inköps- och upphandlingsnämnden

1. Nämnden har inget att erinra mot förslagen i promemorian *Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning*.
2. Förvaltningens tjänsteutlåtande antas som eget yttrande och översänds till Finansdepartementet.

Sammanfattning

Göteborgs stad har inbjudits att svara på en remiss från Finansdepartementet; promemorian *Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning*. Inköps- och upphandlingsnämnden svarar för Göteborgs Stad.

Förslagen i promemorian innebär att det i upphandlingslagarna synliggörs att det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser som påverkar offentlig upphandling och att dessa bestämmelser kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen. Detta föranleds av EU:s IPI-förordning (Instrumentet för internationell upphandling) som nu gäller och vars reglering kan påverka upphandlingar och då kommer att ha företräde framför den nationella upphandlingslagstiftningen.

I promemorian föreslås också ett tydliggörande av leverantörers rätt till rättsmedel för det fall att en upphandlande myndighet bryter mot unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Eftersom förslagen i promemorian utgörs av upplysningsbestämmelser avseende regler som redan gäller så bedöms förslagen inte ge någon större ekonomisk påverkan.

Möjligtvis kan det bli en ökning av antalet överprövningar och mål om skadestånd gällande upphandlande organisationers tillämpning av unionsregler eftersom leverantörers rätt till rättsmedel nu synliggörs. Med tanke på att till exempel IPI-förordningen endast gäller upphandlingar av mycket högt värde, 5 miljoner euro för varor och tjänster respektive 15 miljoner euro för byggentreprenader och koncessioner, samt att

Kommissionen ännu inte har inlett någon utredning kopplat till IPI-förordningen, bedöms denna risk som ganska låg för staden.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Samverkan

Ärendet har inte samverkats.

Bilagor

1. Promemoria: Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning.

Ärendet

Göteborgs stad har fått möjlighet att besvara en remiss från Finansdepartementet gällande promemorian *Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning*. Inköps- och upphandlingsnämnden har ombetts att svara för Göteborgs stad.

Sista svarsdag är den 14 april 2024.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Våra nationella upphandlingslagar genomför upphandlingsdirektiv från EU. Direktiv är rättsakter som riktas mot EU:s medlemsstater och som ska införlivas i nationell lagstiftning.

Under senare år har ett flertal förordningar kommit från EU som berör offentlig upphandling. Till skillnad från direktiv är förordningar direkt tillämpliga i medlemsstaterna och ska inte införlivas i den nationella lagstiftningen. Detta betyder att de börjar gälla i alla medlemsstater samtidigt och att de, till skillnad mot den nationella lagstiftning som genomför direktiv, också är likalydande. En förordning har alltid företräde framför nationell lagstiftning.

Med anledning av *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession* föreslås i den aktuella promemorian att vissa Anpassningar bör göras i den nationella upphandlingslagstiftningen.

Den aktuella förordningen kallas IPI-förordningen (International Procurement Instrument, eller Instrumentet för internationell upphandling) och är ett instrument för Kommissionen för att försöka motverka att tredjeländer begränsar tillträdet till sina upphandlingsmarknader för företag ifrån EU:s medlemsländer. Syftet med förordningen är alltså att främja ett ömsesidigt tillträde till marknader både inom EU och i tredjeländer. Om Kommissionen beslutar om så kallade IPI-åtgärder så kan de innebära en direkt påverkan på offentliga upphandlingar. IPI-åtgärder innebär att Kommissionen kan besluta om vissa åtgärder som begränsar tillträdet i offentliga upphandlingar för företag från tredjeländer. En åtgärd kan till exempel bestå i att upphandlande organisationer blir skyldiga att utesluta anbud från leverantörer från det aktuella tredjelandet. IPI-åtgärder kan dock bara bli aktuella för upphandlingar vars värde överstiger 5 miljoner euro (exkl. moms) för varor och tjänster respektive 15 miljoner euro (exkl. moms) för byggentreprenader och koncessioner. Kommissionen har ännu inte beslutat om några IPI-åtgärder eller inlett några utredningar kring eventuella åtgärder.

I promemorian behandlas just IPI-förordningen men det har också kommit andra förordningar med påverkan på offentlig upphandling; bland annat den s.k. FSR-förordningen som var en del av anledningen till den remiss som nämnden besvarade den 21 september 2023 (§ 106) gällande *Nya bestämmelser i anslutning till konkurrensregelverket*.

Av promemorian framgår också att det inom EU pågår förhandlingar om ytterligare förordningar som innehåller bestämmelser om offentlig upphandling.

Förslagen i promemorian

De lagar som påverkas av förslagen i promemorian är lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU), lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF), lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner (LUK) och lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Den sistnämnda påverkas genom sina hänvisningar till LUK.

Förslaget innebär att det ska införas en ny bestämmelse i LOU, LUF och LUK som anger att det kan finnas avvikande unionsrättsliga bestämmelser som har företräde framför den nationella rätten. Tanken är att upphandlande organisationer på detta sätt ska upplysas om att det finns ytterligare unionsrättsliga bestämmelser som kan behöva tas hänsyn till vid upphandling.

Eftersom det redan har kommit ett antal förordningar med bestämmelser som rör offentlig upphandling och då förhandlingar pågår om fler, föreslås de aktuella anpassningarna i upphandlingslagarna vara generella och utformas som upplysningar. På så sätt kan de omfatta alla bestämmelser som redan kommit och kan komma i framtiden. Tanken med detta är att undvika att regelverket blir svårtillgängligt vilket är en risk om artiklar i förordningar som innehåller avvikande bestämmelser ska räknas upp i lagtexten.

För att ge leverantörer ett fullgott rättsligt skydd föreslås också förtydliganden dels i de delar av upphandlingslagarna som rör möjligheten att överpröva upphandlingar, dels i de delar som berör möjligheten att begära skadestånd, så att det synliggörs att dessa också omfattar upphandlande organisationers överträdelser av unionsrättsliga bestämmelser.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet över offentlig upphandling. I promemorian föreslås därför också ett förtydligande om att det också innebär tillsyn över upphandlande organisationers tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser gällande upphandling.

Ändringarna i promemorian föreslås träda i kraft den 1 februari 2025.

Förvaltningens bedömning

Förslagen i promemorian innebär inga ändringar i sak och medför därför inga direkta konsekvenser för upphandlade organisationer. Även utan de föreslagna anpassningarna föreligger en skyldighet att följa de avvikande bestämmelser som finns i förordningarna.

Generella upplysningar är inte optimala när det gäller tydlighet kring det upphandlingsrättsliga regelverket. Förvaltningen anser att det kan vara svårt för upphandlande organisationer att avgöra vilka artiklar med avvikande bestämmelser i vilka förordningar som kan behöva kontrolleras vid upphandling. På grund av detta är förvaltningen skeptisk till att upplysningsbestämmelserna kommer att underlätta och bidra till att förbiseende av avvikande bestämmelser i unionsrätten kan undvikas. Förvaltningen håller dock med om att det inte är lämpligt med en uppräkningslista av aktuella avvikande bestämmelser i lagtexten. Någon form av stöd som räknar upp förordningar och artiklar och som uppdateras kontinuerligt skulle dock vara önskvärt.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om att tydliggöra att rätten till rättsmedel också innefattar fall där leverantörer gör gällande fel i tillämpningen av unionsrättsliga bestämmelser som rör offentlig upphandling.

Eftersom förslagen endast utgör upplysningar och inte medför några direkta konsekvenser för upphandlande organisationer föreslår förvaltningen att nämnden ska besluta att nämnden inte har något att erinra mot förslagen i promemorian.

Kajsa Sultanova
Upphandlingsjurist och
Nämndsekreterare

Henrik Karlsson
Förvaltningsdirektör